

Spis treści

Wstęp	XI
Wykaz skrótów	XIII
Wykaz literatury	XVII
Część I. Zwalniające przejęcie długu	1
Rozdział I. Geneza i rozwój zwalniającego przejęcia długu	3
§ 1. Zmiana dłużnika w prawie rzymskim	3
§ 2. Załączki doktrynalnych konstrukcji przejęcia długu w pracach prawników XVII i XVIII w.	5
§ 3. Założenia nowoczesnej konstrukcji translatywnego przejęcia długu	6
§ 4. Modele przejęcia długu we współczesnych systemach prawnych	9
I. Model nowacyjnej zmiany dłużnika	9
II. Model sukcesyjnego przejęcia długu	12
Rozdział II. Przejęcie długu w projektach unifikacji prawa cywilnego w Unii Europejskiej	17
§ 1. Uwagi wprowadzające	17
§ 2. Zasady Europejskiego Prawa Umów (PECL)	18
§ 3. Projekt Wspólnej Ramy Odniesienia (DCFR)	19
§ 4. Zasady Międzynarodowych Kontraktów Handlowych (PICC) z 2010 r.	22
Rozdział III. Długi podlegające translatywnemu przejęciu	24
§ 1. Dług jako element stosunku obligacyjnego	24
§ 2. Cechy jurystyczne długów podlegających translatywnemu przejęciu. Przejęcie części długu	25
§ 3. Umowne ograniczenia dopuszczalności przejęcia długu	27
§ 4. Problem niedopuszczalności przejęcia długu ze względu na stan majątkowy przejemcy	29
§ 5. Niedopuszczalność przejęcia długu o charakterze publicznoprawnym	29
§ 6. Wyłączenie dopuszczalności przejęcia długu polegającego na <i>non facere</i> oraz <i>pati</i>	31
§ 7. Niedopuszczalność przejęcia długu obejmującego złożenie oświadczenia woli o oznaczonej treści	32
§ 8. Przejęcie długu związanego z osobistymi cechami dłużnika	33

§ 9. Przejęcie długu ze zobowiązania wzajemnego	35
§ 10. Niedopuszczalność przejęcia długu z umowy o zamówienie publiczne	36
§ 11. Przejęcie długu wynikającego z wadliwej czynności prawnej ...	38
§ 12. Przejęcie długu naturalnego	40
§ 13. Wyłączenie zastosowania przepisów o przejęciu długu (art. 519 i n. KC)	41
Rozdział IV. Koncepcje dogmatyczne przejęcia długu	44
§ 1. Uwagi wprowadzające	44
§ 2. Koncepcja nawiązująca do instytucji oferty	45
§ 3. Dłużnik pierwotny w roli pełnomocnika wierzyciela	48
§ 4. Koncepcja umowy na rzecz osoby trzeciej	50
Rozdział V. Natura prawna przejęcia długu	53
§ 1. Uwagi wprowadzające	53
§ 2. Problem rozporządzającego charakteru czynności przejęcia długu	54
I. Pojęcie rozporządzenia	54
II. Przejęcie długu jako czynność rozporządzająca	54
III. Ujęcie zmiany dłużnika w kategoriach czynności o skutku zobowiązująco-rozporządzającym	59
§ 3. Układ przysporzeń między uczestnikami czynności przejęcia długu	61
I. Pojęcie przysporzenia	61
II. Przysporzenie między dłużnikiem i przejemcą długu	62
III. Problem przysporzenia na rzecz wierzyciela	64
IV. Przysporzenie w majątku osób trzecich w związku z translatywną zmianą dłużnika	66
§ 4. Zagadnienie abstrakcyjnego charakteru przejęcia długu	66
I. Kausalność i abstrakcyjność czynności prawnych we współczesnych systemach prawnych	66
II. Czynności kausalne i abstrakcyjne w polskiej dogmatyce prawa cywilnego	71
III. Ewolucja poglądów doktryny w kwestii oderwanego charakteru zmiany dłużnika	73
IV. Próba określenia abstrakcyjności przejęcia długu <i>de lege lata</i> ..	78
1. Kryterium abstrakcyjności przejęcia długu	78
2. Wyłączenie zarzutów ze stosunku kausalnego łączącego dłużnika i przejemcę	79
3. Zakaz podnoszenia ekscepcji ze stosunku przyczynowego między przejemcą i osobą trzecią	81
4. Dopuszczalność korzystania z zarzutów z relacji kausalnej między wierzycielem i przejemcą	82
Rozdział VI. Podmiotowe konfiguracje umowy przejęcia długu	84
§ 1. Wola przejemcy długu ukierunkowana na zwolnienie dotychczasowego dłużnika	84

§ 2. Przejęcie długu na podstawie umowy między dłużnikiem i osobą trzecią	87
I. Skutki prawne umowy między dłużnikiem i osobą trzecią przed wyrażeniem zgody przez wierzyciela	87
II. Zgoda wierzyciela na zwalniające przejęcie długu	90
1. Treść zgody wierzyciela	90
2. Charakter prawny zgody wierzyciela	91
3. Bezskuteczność zgody wierzyciela ze względu na niewypłacalność przejemcy długu	92
4. Forma wyrażenia zgody	96
5. Termin udzielenia zgody	99
6. Adresat oświadczenia wierzyciela o wyrażeniu zgody	101
7. Problem skuteczności uprzedniej blankietowej zgody wierzyciela	102
8. Zgoda wierzyciela na przejęcie długu jako klauzula abuzywna (art. 385 ³ pkt 5 KC)	105
9. Skutki prawne udzielenia zgody przez wierzyciela	107
III. Odmowa udzielenia zgody przez wierzyciela	109
1. Problem odmowy zgody <i>pro futuro</i>	109
2. Skutki prawne odmowy udzielenia zgody. Zakres odpowiedzialności niedoszłego przejemcy długu wobec dotychczasowego dłużnika na podstawie art. 521 § 2 KC ..	110
3. Forma umowy o przejęcie długu	117
§ 3. Przejęcie długu na podstawie umowy między wierzycielem i osobą trzecią	121
I. Skutki prawne umowy między wierzycielem i osobą trzecią przed wyrażeniem zgody przez dłużnika	121
II. Zgoda dłużnika na przejęcie długu	122
1. Jurydyczne uzasadnienie wymogu uzyskania zgody dłużnika	122
2. Natura prawna i treść zgody dłużnika	124
3. Forma oświadczenia dłużnika o wyrażeniu zgody	126
4. Skutki prawne udzielenia zgody przez dłużnika	127
III. Odmowa wyrażenia zgody przez dłużnika	128
§ 4. Sekwencyjne przejęcie długu	131
§ 5. Przejęcie długu z zastrzeżeniem warunku rozwiązującego lub terminu końcowego	132
Rozdział VII. Następstwo prawne przejemcy w dług	135
§ 1. Normatywne ujęcie sukcesji przejemcy w dług	135
§ 2. Istota sukcesji przejemcy w dług	136
§ 3. Kryteria określające zakres sukcesji w dług	137
§ 4. Przejęcie obowiązków głównych	140
§ 5. Sukcesja przejemcy w obowiązki uboczne	142
I. Reguła pełnej sukcesji przejemcy w obowiązki uboczne	142
II. Przejęcie obowiązku świadczenia odsetek	144

III. Przejęcie obowiązku zapłaty kary umownej	145
IV. Przejęcie innych obowiązków ubocznych	145
§ 6. Przejęcie uprawnień funkcjonalnie związanych z długiem	146
§ 7. Problem nabycia przez nowego dłużnika uprawnień kształtujących przysługujących dłużnikowi pierwotnemu	149
I. Pojęcie uprawnienia kształtującego	149
II. Dogmatyczne koncepcje sukcesji przejemcy długu w uprawnienia kształtujące	150
III. Próba wskazania innych reguł sukcesji przejemcy w uprawnienia kształtujące	154
§ 8. Sukcesja przejemcy w inne uprawnienia pierwotnego dłużnika ..	160
§ 9. Wpływ sukcesji przejemcy w dług na bieg postępowania sądowego oraz egzekucyjnego prowadzonego przeciwko pierwotnemu dłużnikowi. Artykuł 519 KC a art. 192 KPC	163
Rozdział VIII. Zachowanie tożsamości stosunku obligacyjnego po zmianie dłużnika	166
§ 1. Prawne ujęcie reguły zachowania tożsamości zobowiązania po zmianie dłużnika	166
§ 2. Podstawowe skutki prawne reguły zachowania tożsamości stosunku obligacyjnego po przejęciu długu	168
§ 3. Odstępstwa od reguły zachowania tożsamości zobowiązania ..	170
§ 4. Zasada zachowania tożsamości stosunku obligacyjnego a prawne ukształtowanie odpowiedzialności dłużnika i przejemcy wobec wierzyciela	173
Rozdział IX. Zarzuty przejemcy długu przeciw roszczeniu wierzyciela o spełnienie świadczenia	177
§ 1. Konstrukcja prawna zarzutu w prawie polskim	177
I. Ekscepcje <i>sensu stricto</i> i <i>sensu largo</i>	177
II. Zarzut a prawo kształtujące	179
§ 2. Zarzuty przejemcy długu wynikające z głównego stosunku prawnego	180
I. Zakres dopuszczalnych ekscepcji z głównego stosunku prawnego	180
II. Zarzut przedawnienia	182
III. <i>Exceptio non adimpleti contractus</i>	183
IV. Inne zarzuty przejemcy długu	184
§ 3. Wpływ utraty ekscepcji przez dłużnika pierwotnego na sytuację prawną przejemcy długu w relacji z wierzycielem	187
§ 4. Kompensata roszczenia wierzyciela z wzajemną wierzytelnością pierwotnego dłużnika	191
§ 5. Zarzuty własne nowego dłużnika	193
§ 6. Ekscepcje dotyczące umowy przejęcia długu	195
§ 7. Problem wyłączenia zarzutów ze stosunku prawnego leżącego u podstaw przejęcia długu (stosunku kauzalnego)	198

Rozdział X. Przejęcie szczególnych kategorii długów	202
§ 1. Uwagi wprowadzające	202
§ 2. Przejęcie długu przyszłego	202
I. Dług przyszły	202
II. Podstawowe rodzaje długów przyszłych	204
III. Dopuszczalność przejęcia długu przyszłego	206
IV. Problem dostatecznego oznaczenia (konkretyzacji) przejmowanego długu przyszłego	207
V. Przesłanki przejęcia długu przyszłego. Sukcesja przejemcy w dług przyszły a dogmatyczne koncepcje cesji wierzytelności przyszłych (<i>Unmittelbarkeitstheorie</i> i <i>Durchgangstheorie</i>) ...	209
§ 3. Przejęcie długu jednego z dłużników solidarnych	211
§ 4. Przejęcie długów osobistych związanych z prawem własności nieruchomości. Problem zakresu zastosowania normy art. 523 KC	216
§ 5. Przejęcie długów związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa	220
I. Kategoria długów związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa	220
II. Długi związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa a składniki przedsiębiorstwa w znaczeniu przedmiotowym (art. 55 ¹ KC). Nabywanie przedsiębiorstwa jako nabycie aktywów	221
III. Przesłanki i skutki zwalniające przejęcia przez nabywcę przedsiębiorstwa (art. 55 ¹ KC) długów związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa	226
§ 6. Translatywna zmiana dłużnika a przejęcie przez osobę trzecią obowiązków gwarancyjnych związanych ze stosunkiem sprzedaży	231
Rozdział XI. Wpływ przejęcia długu na zabezpieczenia wierzytelności	236
§ 1. Uwagi wprowadzające	236
§ 2. Przejęcie długu a zabezpieczenia wierzytelności w niektórych ustawodawstwach obcych	236
§ 3. Zasada wygaśnięcia zabezpieczeń ustanowionych przez osoby trzecie	238
I. <i>Ratio legis</i>	238
II. Przedmiotowy i podmiotowy zakres reguły wygaśnięcia zabezpieczeń	239
III. Wpływ przejęcia długu na przewłaszczenie fiducyjne	241
IV. Problem wygaśnięcia gwarancji bankowej w związku z przejęciem długu	243
§ 4. Zgoda osoby trzeciej na dalsze trwanie zabezpieczenia	247
I. Natura prawna zgody na dalsze trwanie zabezpieczenia	247
II. Podmiot uprawniony do udzielenia zgody	248
III. Adresat oświadczenia o wyrażeniu zgody	249
IV. Granice temporalne udzielenia zgody. Problem dopuszczalności udzielenia zgody na dalsze trwanie zabezpieczenia po zawarciu umowy o przejęcie długu	250

V. Forma zgody na dalsze trwanie zabezpieczenia	252
VI. Skutki prawne zgody. Zgoda na dalsze trwanie zabezpieczenia a zmiana treści stosunku zabezpieczenia	253
VII. Zgoda na dalsze trwanie hipoteki a zamiana (podstawienie) wierzytelności zabezpieczonej hipoteką (art. 68 ³ KWU)	253
§ 5. Wygaśnięcie zabezpieczeń z mocy prawa a wpisy w rejestrach publicznych	254
Część II. Przejęcie praw i obowiązków jednej ze stron stosunku umownego (zmiana strony umowy)	259
Rozdział I. Istota czynności zmiany strony umowy	261
Rozdział II. Zmiana strony w ujęciu prawnoporównawczym i projektach unifikacyjnych	265
Rozdział III. Problem kwalifikacji zmiany strony umowy jako połączenia cesji wierzytelności i przejęcia długu lub odrębnej (jednorodnej) czynności prawnej	271
Rozdział IV. Ograniczenia dopuszczalności zmiany strony umowy ...	277
Rozdział V. Umowa o przejęcie praw i obowiązków strony stosunku obligacyjnego	281
§ 1. Czynność przysparzająca	281
§ 2. Problem kauzalności	282
§ 3. Czynność o podwójnym skutku (zobowiązująco-sukcesyjnym) ..	284
§ 4. Konfiguracja podmiotowa (umowa trój- lub dwustronna). Upřednia zgoda na przejęcie przez osobę trzecią praw i obowiązków z umowy	286
§ 5. Forma	294
Rozdział VI. Skutki przejęcia prawa i obowiązków z umowy	297
§ 1. Sukcesja w „pozycję prawną strony”. Zachowanie tożsamości stosunku obligacyjnego po zmianie strony	297
§ 2. Przejęcie praw i obowiązków głównych oraz ubocznych	299
§ 3. Przejęcie uprawnień i obowiązków funkcjonalnie związanych z długiem lub wierzytelnością	301
§ 4. Przejęcie praw kształtujących	302
§ 5. Zarzuty	303
§ 6. Wpływ przejęcia praw i obowiązków na zabezpieczenia udzielone przez osoby trzecie	305
Rozdział VII. Czynność zmiany strony umowy a rozwiązanie i ponowne nawiązanie stosunku umownego	311
Rozdział VIII. Kumulatywne przystąpienie do prawa i obowiązków jednej ze stron umowy	313
Indeks rzeczowy	317